

แนวทางการส่งเสริมบทบาทของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21

ของสถานศึกษา สังกัดสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร*

GUIDELINES FOR PROMOTING THE ROLE OF EARLY CHILDHOOD TEACHERS IN THE 21st CENTURY IN DEPARTMENT OF EDUCATION BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION

จักรพันธ์ แนนนา¹ และ ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์²

Jukgrapunt Naenna¹ and Laddawan Petchroj²

¹⁻²มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

¹⁻²Rajapruk University, Thailand

Corresponding author E-mail: Ja_jukgrapunt@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบทบาทของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูปฐมวัยต่อบทบาทของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล และ 3) ศึกษาแนวทางการส่งเสริมบทบาทของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูปฐมวัยจำนวน 327 คน และผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วย LSD และวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ ด้านจัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง ด้านจัดกิจกรรมตรงกับกระบวนการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ด้านการจัดประสบการณ์ ด้านตอบสนองต่อแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็กปฐมวัยและด้านประสาน

* Received 20 August 2024; Revised 1 September 2024; Accepted 29 October 2024

ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูปฐมวัยจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 และ 3) แนวทางส่งเสริมบทบาทของครูปฐมวัย คือ ครูปฐมวัยควรมุ่งจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะผู้เรียนในทุกด้าน และดำเนินการประเมินพัฒนา ผู้เรียนตามคู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย (Developmental Surveillance and Promotion Manual : DSPM) อย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ : บทบาทครูปฐมวัย, เด็กปฐมวัย, การจัดประสบการณ์

Abstract

The objectives of this research were to 1) study the Role of Early Childhood Teachers the 21st Century 2) to compare the opinions of the Role of Early Childhood Teachers the 21st Century classified by gender, age, education level, work experience, and school size. The sample consisted of 327 teachers, 3 expert r in by using a questionnaire. The research instrument was a questionnaire and Interview form. The data were analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, One-way ANOVA, and LSD.

The role of early childhood teachers in the 21st century highest mean was 1) assessments to organize developmental as a continuous process, followed by organizing activities that correspond to the learning process of early childhood children. In terms of organizing experiences Response to needs Individual differences in early childhood and the coordination of those involved in early childhood in child development, and 2) comparison results classified by gender. Education level Work experience and size of educational institutions were found to be significantly different at the .01 and .05 levels. 3) guidelines : Early childhood teachers should emphasis on the activities that specifically target and facilitate the development of students' skills, and assess students'

development in accordance with DSPM : Developmental Surveillance and Promotion Manual continuously.

Keywords : role of early childhood teacher, early childhood, organizing experiences

บทนำ

ยุทธศาสตร์ชาติ พุทธศักราช 2561 - 2580 (ฉบับประกาศราชกิจจานุเบกษา) กล่าวถึงปัจจัยต่างๆ เปลี่ยนไปรวดเร็ว ซับซ้อนหลายมิติมีพลวัตสูงส่งผลต่อการพัฒนาประเทศต้องมียุทธศาสตร์ชาติ ที่ครอบคลุมถึงการพัฒนากุมนุชนุษย์ให้มีคุณภาพ ความรู้ สมรรถนะ ทักษะ รู้เท่าทัน ปรับตัวและดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข ท่ามกลางโลกที่เปลี่ยนแปลงไปในศตวรรษที่ 21 การพัฒนาการเรียนการสอนสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตั้งแต่ปฐมวัย เพราะส่งผลนำไปสู่การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของพลเมืองและพลโลก (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยให้รัฐมียุทธศาสตร์ชาติ มีเป้าหมายพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565) สอดคล้องกับความสอดคล้องกับเป้าหมายของ SDGs

การศึกษาปฐมวัยในปัจจุบัน มีแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2564 - 2570 โดยคณะรัฐมนตรี กำหนดยุทธศาสตร์ เชื่อมโยงกับ หลายกระทรวง ให้มีกรอบเวลาเร่งด่วน เร่งพัฒนาเด็ก(สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ยุทธศาสตร์ที่ 3 สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้การศึกษาปฐมวัย (3 - 5 ปี) ให้มีมาตรฐาน พัฒนาหลักสูตรและคู่มือการเตรียมความพร้อมพ่อแม่ ในการเลี้ยงดูและพัฒนาเด็ก(สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) สอดรับกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566 – 2570 หมายเหตุที่ 12 กลยุทธ์การพัฒนา กลยุทธ์ที่ 1 คนไทยทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาในทุกมิติ กลยุทธ์ย่อยที่ 1.1 ครอบครัวมีบทบาทประสานความร่วมมือ พ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้ดูแลเด็กปฐมวัย การสร้างสภาพแวดล้อม ส่งเสริมการเรียนรู้และการดูแล ให้มีพัฒนาการที่ดีรอบด้าน (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565) ตรงกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรจากไทย มาตราที่ 258 ให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2562) สอดรับกับหลักสูตรการศึกษา

ปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สถานศึกษาต้องนำกรอบไปใช้ให้เหมาะสมกับการพัฒนาเด็ก มีปรัชญาที่กล่าวถึงการพัฒนาเด็กปฐมวัยในทุกมิติที่มีครูปฐมวัยเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2564 – 2569 ที่มุ่งพัฒนาเด็กตั้งแต่ระดับปฐมวัย โดยให้ความสำคัญกับบทบาทของครูปฐมวัย(ส่วนนโยบายและแผนการศึกษา สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา สำนักงานการศึกษา, 2563) สอดคล้องกับนโยบาย 9 มิติ ที่ระบุว่านโยบายส่งเสริมหลักสูตร คิดเป็น ทำเป็น เรียนรู้เป็น และลงมือทำ (เรียนดี) ในเด็กปฐมวัย (สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล, 2565) ซึ่งครูปฐมวัยนั้นเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเด็ก ตามกรอบนโยบาย จุดเน้นดังกล่าว

สภาพปัญหาจากสำนักงานการศึกษา (2566) ที่ระบุไว้ชัดเจนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของครูปฐมวัย จากแหล่งต่างๆ เกี่ยวกับบริบทการพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยที่ส่งผลไปถึงการบริหารสถานศึกษาในทุกระดับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นไปพบว่ามีปัญหาอยู่ 2 ส่วน ที่ต้องการแก้ไขอย่างเร่งด่วน คือ 1) ปัญหาในเด็กปฐมวัยตามสภาพบริบทต่างๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร มีหน่วยงานของกรมอนามัยร่วมกับครูปฐมวัย ใช้ตัวชี้วัด KPI Template (Key Performance Indicator) เป็นข้อตกลงการจัดทำร่วมกันระหว่าง กระทรวงสาธารณสุขกับกรุงเทพมหานคร ปีงบประมาณ 2560 กับเด็กอายุ 0-5 ปี ในพื้นที่เฉพาะกรุงเทพมหานคร และบริการงานส่งเสริมสุขภาพ (สถาบันพัฒนาสุขภาวะเขตเมือง, 2565) เด็กปฐมวัยในกรุงเทพมหานคร มีการติดตามเด็กทั้งหมดร้อยละ 90 พบมีเด็กปฐมวัยที่มีพัฒนาการสงสัยล่าช้าได้รับการติดตาม ร้อยละ 68.99 (กรมสุขภาพจิต, 2565) ด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก ร้อยละ 25.92 มีพัฒนาการสงสัยล่าช้า (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2565) และพบผลการประเมิน DSPM (Developmental Surveillance and Promotion Manual) และ 2) ปัญหาของบทบาทครูปฐมวัย จากแผนปฏิบัติการประจำปี พ.ศ. 2566 สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้วิเคราะห์สภาพแวดล้อมการจัดการศึกษา (SWOT Analysis) พบว่า มีจุดอ่อน คือ ครูมีภาระงานนอกเหนือจากการสอน ครูในโรงเรียนการลาออกและการโอนกลับ ภูมิสำเนา ส่งผลกระทบต่อการขาดแคลนแล้วให้ครูปฐมวัยไปช่วยสอน การระบาดของโรคโควิด 19 การระบาดของ Particulate matter with diameter of less than 2.5 micron การบริหารงานยังขาดการบูรณาการกิจกรรมโครงการ งบประมาณถูกตัด จ้างขาดระบบและกลไก การสนับสนุนการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการเปลี่ยนแปลงอย่างเท่าทัน ทำให้ขาดระบบหรือ

กลไกในการประสานงาน ขาดนโยบายส่งเสริมการจัดการทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสามารถพิเศษ (Talent Management) ครูไม่สามารถเลือกการอบรมได้โดยตนเอง

จากสภาพปัญหาข้างต้นจึงจำเป็นต้องการแก้ไขอย่างเร่งด่วน ส่งผลไปถึงแนวทางการส่งเสริมบทบาทของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นการแก้ปัญหาที่ต้นเหตุของปัญหาอย่างทันเวลาและมีประสิทธิภาพ โดยใช้กรอบแนวคิดตามกระทรวงศึกษาธิการ (2560) ได้แก่ 1) การจัดประสบการณ์ 2) ตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็กปฐมวัย 3) จัดกิจกรรมตรงกับกระบวนการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย 4) การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย และ 5) ประสานผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยในการพัฒนา และผลการวิจัยในครั้งนี้จะนำไปใช้ประโยชน์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและใช้ประโยชน์ในการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมบทบาทของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร และจะนำไปสู่การแก้ไข ปรับปรุงปัญหาการบริหารการศึกษา ของสถานศึกษาให้บรรลุจุดหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นข้อมูลสารสนเทศจากการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการศึกษาสืบต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของครูปฐมวัยจำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน
3. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมบทบาทครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ตามความเห็นของครูปฐมวัย

สมมติฐานการวิจัย

ครู ที่มีเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียนที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูปฐมวัย โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร มีโรงเรียน 437 โรงเรียน ประจำปีการศึกษา 2566 จำนวน 2,075 คน แบ่งเป็น 6 โชน (สำนักงานการศึกษา, 2566)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง สำหรับการวิจัย คือ ครูปฐมวัย โรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ประจำปีการศึกษา 2566 จำนวน 327 คน โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตาม ตารางของ เครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) อ้างอิงถึงใน ลัดดกวัลย์ เพชรโรจน์ และคณะ (2562)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้สร้างและตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้

- 1) ศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูล แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทของครูปฐมวัย
- 2) นำข้อมูลที่ได้มากำหนดขอบเขตของเนื้อหาเพื่อดำเนินการสร้างเครื่องมือ
- 3) นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

4) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) นำแบบสอบถามที่ได้เสนอผู้เชี่ยวชาญทางด้านบริหาร และด้านวัดและประเมินผลรวม จำนวน 3 คน แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบสอบถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) ซึ่งมีค่าระหว่าง 0.67-1.00

5) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างการวิจัย จำนวน 30 ท่าน เพื่อวิเคราะห์ความเที่ยง (Reliability) ซึ่งเครื่องมือฉบับนี้มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .97 ถือว่าใช้ได้

2.2 แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์ที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์ชนิดแบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) ที่มีประเด็นคำถามเกี่ยวกับบทบาทของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) ผู้วิจัยทำหนังสือถึงบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ ขอความอนุเคราะห์ให้ออกหนังสือ ไปยังโรงเรียนเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย
- 2) ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือด้วยตนเองไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 327 ฉบับ โดยผ่าน Google Forms / Email และด้วยตัวของผู้วิจัยเอง
- 3) นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และวิเคราะห์ข้อมูล
- 4) นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาสร้างประเด็นคำถามเพื่อใช้ในการสร้างแบบสัมภาษณ์
- 5) ผู้วิจัยทำหนังสือขอสัมภาษณ์ และเข้าสัมภาษณ์ตามวัน เวลา ที่นัดหมาย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การเปรียบเทียบบทบาทของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ และระดับการศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ การทดสอบค่าที (Independent t-test)

4.2 การเปรียบเทียบบทบาทของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามตำแหน่งงาน ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) และการทดสอบรายคู่ด้วยวิธี LSD (Least Significant Difference)

4.3. การสัมภาษณ์แบบแนวทางการพัฒนาบทบาทของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยสามารถแสดงผลการวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาบทบาทของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่ามีทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดประสบการณ์ 2) ด้านตอบสนองต่อแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็กปฐมวัย 3) ด้านจัดกิจกรรมตรงกับกระบวนการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย 4) ด้านการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย และ 5) ด้านประสานผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย

ตารางที่ 1 ระดับบทบาทของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ในภาพรวม

ที่	บทบาของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร	$\bar{X}$	S.D.	การแปล	
				ความหมาย	อันดับ
1	การจัดประสบการณ์	4.64	.44	มากที่สุด	3
2	ตอบสนองต่อแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก ปฐมวัย	4.62	.47	มากที่สุด	4
3	จัดกิจกรรมตรงกับกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก ปฐมวัย	4.71	.43	มากที่สุด	2
4	การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย	4.71	.42	มากที่สุด	1
5	ประสานผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย	4.59	.48	มากที่สุด	5
ภาพรวม		4.65	.39	มากที่สุด	

จากตารางที่ 1 พบว่า บทบาของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.65, S.D. = .39) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.71, S.D. = .42) ลงมาคือ ด้านจัดกิจกรรมตรงกับกระบวนการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ด้านการจัดประสบการณ์ ด้านตอบสนองต่อแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็กปฐมวัยและด้านประสานผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย

2. การเปรียบเทียบบทบาของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน มีดังนี้

ผลการเปรียบเทียบบทบาของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ในภาพรวม จำแนกตามระดับการศึกษามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำแนกตามประสบการณ์ทำงานมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนจำแนกตามเพศและขนาดของสถานศึกษา มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

3. ผลการสัมภาษณ์แนวทางการส่งเสริมบทบาของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร

จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ประเด็นคำถามแนวทางการส่งเสริมบทบาของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ทั้ง 5 ด้าน มีดังนี้

ด้านที่ 1 การจัดประสบการณ์

สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน สรุปได้ว่า แนวทางในการจัดประสบการณ์ ครูปฐมวัยจะต้องใช้ข้อมูลสารสนเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อเผยแพร่ไปยังครูปฐมวัยกับเด็ก เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับยุคศตวรรษที่ 21 โดยมีการมุ่งเน้นพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ซึ่งมีบทบาทต่อไปนี้ 1) มีทักษะที่หลากหลายและปล่อยให้เด็กเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 2) สื่อสารกับเด็กฝึกเรื่องการสื่อสาร ทั้งพูด ฟัง 3) การมีมุมมองที่แตกต่าง และจัดระบบชีวิตเด็กวัยเด็กเริ่มหัดที่จะใช้ชีวิตอย่างมีระบบระเบียบ รวมถึงการเริ่มฝึกเรื่องระเบียบวินัย การเรียนรู้ที่จะปฏิบัติตามกฎ 4) ควบคุมการใช้สื่อและเทคโนโลยีของเด็ก 5) มีการใช้ภาษาควบคู่กับวัฒนธรรมเพื่อจิตสำนึกให้กับเด็ก 6) ให้เด็กใช้ชีวิตและมีชีวิตเป็นของตนเองโดยต้องได้รับการฝึกให้ช่วยเหลือตัวเอง ได้ลองตัดสินใจเองบ้าง เพราะจะทำให้พวกเขาได้ฝึกทักษะในการคิดวิเคราะห์ และการตัดสินใจ

ด้านที่ 2 ตอบสนองต่อแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็กปฐมวัย

สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน สรุปได้ว่า แนวทางสนองต่อความต้องการความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็กปฐมวัย ครูปฐมวัยจะต้องมีบทบาททางด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกคน สามารถปรับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อเข้าถึงปัญหาของแต่ละคน เหมาะสมกับช่วงอายุได้ โดยผ่านการเรียนรู้ในสามรูปแบบหลัก คือ จากการมองเห็น การได้ยิน และการเคลื่อนไหวร่างกาย มีการส่งเสริมการจัดประสบการณ์ที่ตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคล และประเมินตามสภาพจริง ศึกษากิจกรรมที่ผู้เรียนกระทำ หรือประพฤติปฏิบัติ ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็นซึ่งการเรียนรู้ของเด็กในลักษณะนี้จะอธิบายลักษณะของเด็กและประเภทของกิจกรรมที่ตอบสนองต่อการพัฒนาที่ดีของเด็กๆ ช่วยให้เด็กเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านที่ 3 จัดกิจกรรมตรงกับกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก

สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน สรุปได้ว่าแนวทางการจัดกิจกรรมตรงกับกระบวนการเรียนรู้ของเด็กเกิดจากธรรมชาติการรับรู้ คือ การรับสัมผัส จะด้วยทางตา หู จมูก ลิ้น ผิวกาย ประสาทสัมผัสจะทำให้เกิดการรับรู้ หรือเรียกว่า การเรียนรู้ โดยครูต้องใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เกิดจากกิจวัตรประจำวัน และประสบการณ์ต่างๆ ที่ครูปฐมวัยจัดให้กับเด็กปฐมวัย โดยมีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และนำมาผสมผสานกับทักษะของยุคศตวรรษที่ 21 ให้เป็นองค์ความรู้ที่สอดคล้องกับยุคสมัยแล้วนำความรู้นั้นมาจัดประสบการณ์ให้เกิดเป็นกระบวนการเรียนรู้ และให้เด็กได้ปฏิสัมพันธ์จนเป็นวิถีชีวิตปกติของเด็กปฐมวัย

ด้านที่ 4 การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย

สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน สรุปได้ว่า แนวทางการดำเนินการจัดการประเมินพัฒนาการต้องดำเนินการเป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง ตามหลักของ dspm ครูต้องมีความเข้าใจในบริบทของเด็ก

ปฐมวัย เพื่อเป็นการประเมินเด็กอย่างถูกต้องและใช้ข้อมูลในการพัฒนา การประเมินในรูปแบบที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย คือ การประเมินตามสภาพจริงของเด็ก และนำผลมาแก้ปัญหาเฝ้าระวังเรื่องพัฒนาการล่าช้า ไปใช้ในการวิเคราะห์และพัฒนาเป็นรายบุคคลให้สอดคล้องกับทักษะของศตวรรษที่ 21

ด้านที่ 5 ประสานผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย

สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน สรุปได้ว่า แนวทางการด้านการประสานผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย ต้องจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาเพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้ มีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ มีการเชิญวิทยากรภายนอกและ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้เด็กได้เรียนรู้ประเพณี รวมทั้งสืบสานจารีต ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน และมีส่วนในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น ตลอดจนการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา เพื่อให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษาสอดคล้องกับทักษะของยุคศตวรรษที่ 21

อภิปรายผล

จากการศึกษาแนวทางการส่งเสริมบทบาทของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร สามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ และอภิปรายผลการวิจัย ซึ่งมีดังนี้

1. บทบาทของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมและรายด้าน พบว่า มีบทบาทของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การประเมินพัฒนาการให้จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนเกี่ยวข้อง และมีส่วนร่วมในการพัฒนาการประเมินพัฒนาการ ให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง เพื่อตระหนักถึงบทบาทของตนเองต่อการมีส่วนร่วมใน ช่วยเหลือเด็ก การปรับตัวของเด็ก การแก้ปัญหาต่างๆ การร่วมกันเฝ้าระวังพัฒนาการเด็กปฐมวัย สอดคล้องกับงานวิจัยของทศพร เกตุดอนอม (2567) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกรุงเทพมหานคร เขตหลักสี่ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. เปรียบเทียบบทบาทของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา ในส่วนของการจำแนกตามเพศ ในภาพรวมและรายด้าน พบว่า เพศชายมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเพศหญิง เมื่อทำ

การทดสอบค่าที แบบเป็นอิสระต่อกัน พบว่า ด้านการจัดประสบการณ์ และตอบสนองต่อแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็กปฐมวัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 เพศชายมีค่าเฉลี่ยสูงกว่า เพศหญิง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การจัดกิจกรรมทางด้านการใช้ร่างกายในทางความแข็งแรงในลักษณะของกีฬา สอดคล้องกับงานวิจัยของ Zhang, Chen, M., X. (2024). ได้ทำการศึกษา จำเป็นหรือไม่ที่จะเป็นเพศชาย : การศึกษาเชิงคุณภาพความคิดเห็นของครูอนุบาลหญิงเกี่ยวกับกิจกรรมทางกายของเด็กเล็กในเมืองจีน ในส่วนของการจำแนกตามระดับการศึกษา ในภาพรวมและรายด้าน พบว่า ครูปฐมวัยที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ในด้านจัดกิจกรรมตรงกับกระบวนการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย และการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย ส่วนที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ประสานผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูปฐมวัยที่มีระดับการศึกษาต่างกัน เมื่อนำความรู้ความสามารถที่มีจากระดับศึกษามาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ ทำงาน ทำให้การจัดกิจกรรมตรงกับกระบวนการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย และการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย ประสานผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ วศรดา คงเพียรภาค (2557) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ส่วนจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ในภาพรวม พบว่า มีความคิดเห็นต่อบทบาทของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ภาพรวมพบว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงาน ตั้งแต่ 10-20 ปี ค่าเฉลี่ยสูงสุด และแตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์การพัฒนาการเด็กปฐมวัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. แนวทางการส่งเสริมบทบาทของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร จากการสัมภาษณ์และนำมาสังเคราะห์ พบว่า

ด้านที่ 1 การจัดประสบการณ์

ครูปฐมวัยจะต้องใช้ข้อมูลสารสนเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อเผยแพร่ไปยังครูปฐมวัยกับเด็ก เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับยุคศตวรรษที่ 21 โดยมีการมุ่งเน้นพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ซึ่งมีบทบาทต่อไปนี้ 1) มีทักษะที่หลากหลาย 2) การสื่อสาร 3) ระเบียบวินัย 4) การใช้สื่อและเทคโนโลยีของเด็ก 5) วัฒนธรรม 6) ทักษะในการคิดวิเคราะห์ และการตัดสินใจ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การจัดประสบการณ์เป็นหน้าที่หลักของครูปฐมวัย เป็นส่วนที่จะทำให้เด็กปฐมวัยนั้นได้พัฒนาอย่างเต็มที่ เป็นไปตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยที่ได้กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สอดคล้องกับงานวิจัยของนันทยา น้อย

จันทร์ (2560) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยตามกรอบมาตรฐานหลักสูตรการศึกษา ปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของโรงเรียนในสำนักงานเขตจอมทองพบว่า 1) สภาพปัจจุบัน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านสื่อการเรียนการสอน รองลงมา คือ ด้านการวัดและประเมินผลพัฒนาการ ด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้ ด้านหลักสูตรและ การนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการนิเทศภายใน ตามลำดับ และ 2) แนวทางการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย ตามกรอบมาตรฐานหลักสูตรการศึกษา ปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ดังนี้ 1) ด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้ 2) ด้านสื่อการเรียนเรียนการสอน เทคโนโลยีมาใช้จัดประสบการณ์ หลักสูตรและการจัดทำทะเบียนสื่อการเรียนการสอน

ด้านที่ 2 ตอบสนองต่อแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็กปฐมวัย

ครูปฐมวัยจะต้องมีบทบาททางด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกคน สามารถปรับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อเข้าถึงปัญหาของแต่ละคน เหมาะสมกับช่วงอายุ ได้โดยผ่านการเรียนรู้ในสามรูปแบบหลัก คือ จากการมองเห็น การได้ยิน และการเคลื่อนไหวร่างกาย มีการส่งเสริมการจัดประสบการณ์ที่ตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคล และประเมินตามสภาพจริง ศึกษากิจกรรมที่ผู้เรียนกระทำ หรือประพฤติปฏิบัติ ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็นซึ่งการเรียนรู้ของเด็กในลักษณะนี้จะอธิบายลักษณะของเด็กและประเภทของกิจกรรมที่ตอบสนองต่อการพัฒนาที่ดีของเด็กๆ ช่วยให้เด็กเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การตอบสนองต่อแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็กปฐมวัย เป็นการดูแลเอาใจใส่ของครูปฐมวัยที่จะทำให้เข้าถึงปัญหาที่แท้จริงและแก้ปัญหานั้นได้อย่างถูกต้องทันทั่วทั้ง และส่งเสริมเด็กปฐมวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับงานวิจัยของ Amerijckx and Humblet (2015) ศึกษาเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างเด็ก ที่ใช้บริการสถานรับเลี้ยงเด็กกับเด็กที่ไม่ได้ใช้บริการสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนเข้าโรงเรียนอนุบาล พบว่า เด็กที่ใช้บริการสถานรับเลี้ยงเด็กมีความคุ้นเคยกับความเข้มงวด หรือตารางกิจวัตรประจำวัน เด็กที่ใช้บริการสถานรับเลี้ยงเด็กสามารถสื่อสาร และอธิบายสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ดีกว่าเด็ก ที่ได้รับการดูแลที่บ้าน

ด้านที่ 3 จัดกิจกรรมตรงกับกระบวนการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

กระบวนการเรียนรู้ของเด็กเกิดจากธรรมชาติการรับรู้ คือ การรับสัมผัส จะด้วยทางตา หู จมูก ลิ้น ผิวกาย ประสาทสัมผัสจะทำให้เกิดการรับรู้ หรือเรียกว่า การเรียนรู้ โดยครูต้องใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เกิดจากกิจวัตรประจำวัน และประสบการณ์ต่างๆ ที่ครูปฐมวัยจัดให้กับเด็กปฐมวัย โดยมีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และนำมาผสมผสานกับทักษะของยุคศตวรรษที่ 21

ให้เป็นองค์ความรู้ที่สอดคล้องกับยุคสมัยแล้วนำความรู้นั้นมาจัดประสบการณ์ ให้เกิดเป็นกระบวนการเรียนรู้ และให้เด็กได้ปฏิสัมพันธ์จนเป็นวิถีชีวิตปกติของเด็กปฐมวัยทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การสอนให้ตรงกับกระบวนการเรียนรู้เป็นสิ่งที่ครูปฐมวัยต้องเข้าใจมากเพราะเป็นเครื่องมือในการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่สำคัญสอดคล้องกับงานวิจัยของBrown, Ku, & Barry, (2021). ได้ศึกษาเรื่อง ทำความเข้าใจการสอนในโรงเรียนอนุบาลที่เปลี่ยนแปลงไป กลุ่มตัวอย่าง คือ นักการศึกษาปฐมวัยและครูผู้สอนในเท็กซัสและเวสต์เวอร์จิเนีย พบว่าการศึกษาของครูปฐมวัยและครูปฐมวัยหลายคนมีความกังวลเกี่ยวกับโรงเรียนอนุบาลที่เปลี่ยนแปลงไปในเวลาเดียวกัน นักการศึกษาครูปฐมวัยและผู้สมัครเป็นครูกำลังทำความเข้าใจกับประสบการณ์การเรียนรู้ประเภทต่างๆ ที่เด็กๆ ควรได้รับในโรงเรียนอนุบาล การค้นพบดังกล่าวนำมาซึ่งโอกาสในการพิจารณากลยุทธ์เพื่ออำนวยความสะดวกในการร่วมมือ เด็กทุกคนมีส่วนร่วมในประสบการณ์การเรียนรู้คุณภาพสูงที่เตรียมพวกเขาให้พร้อมสำหรับความสำเร็จในและนอกของโรงเรียน

ด้านที่ 4 การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย

การประเมินพัฒนาการ เป็นการการประเมินตามสภาพจริงของเด็กปฐมวัยต้องดำเนินการเป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่องเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการสอน โดยนำหลักเกณฑ์และวิธีการของ dspm ของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข มาใช้ประเมินพัฒนาการและส่งเสริมพัฒนาเด็กปฐมวัย ครูต้องมีความเข้าใจในบริบทของเด็กปฐมวัย เพื่อเป็นการประเมินเด็กอย่างถูกต้อง นำผลมาวิเคราะห์แก้ปัญหา ติดตามเฝ้าระวังในเรื่องพัฒนาการล่าช้า เป็นรายบุคคลและส่งเสริมพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกด้านให้สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การประเมินนั้นมีความสำคัญที่จะทำให้รับรู้ถึงข้อมูลที่จะต้องพัฒนาหรือแก้ไขเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กปฐมวัยโดยการประเมินนั้นต้องมีความแม่นยำและหลายมิติจึงจำเป็นที่จะต้องมีส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กมาร่วมกันประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ Koch, Kastner-Koller, Deimann, Kossmeier, Koitz, & Steiner, (2011) ได้ศึกษาเรื่อง พัฒนาการของเด็กอนุบาลตามที่ครูอนุบาลประเมินไว้และคุณแม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อวัดความแม่นยำในการเปรียบเทียบการประเมินของครูอนุบาลเพื่อความแม่นยำของมารดาในการประเมินพัฒนาการของการเปรียบเทียบกับมารดาไม่พบความแตกต่างเกี่ยวกับความแม่นยำในการประเมินระหว่างผู้ดูแลทั้งสองกลุ่มการประเมินพฤติกรรมตามแบบสอบถามของผู้ปกครองและครูด้วยกันก็แสดงผลลัพธ์ที่คล้ายคลึงกัน ผลลัพธ์เหล่านี้เน้นย้ำถึงความสำคัญของพฤติกรรมต่างๆ

ด้านที่ 5 ประสานผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย

การประสานผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย ต้องจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาเพื่อเป็นเป็นศูนย์การเรียนรู้ มีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ มีการเชิญวิทยากรภายนอกและ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้เด็กได้เรียนรู้ประเพณี รวมทั้งสืบสานจารีต ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ ประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน และมีส่วนร่วม ในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น ตลอดจนการระดมทรัพยากรภายในและภายนอก ในการพัฒนา เพื่อให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษามีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการส่งเสริมทักษะของยุคศตวรรษที่ 21 ของเด็กปฐมวัยทั้งนี้อาจเป็นเพราะการประสานผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย จะทำให้การพัฒนาเด็กในทุกด้านนั้นมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และส่งผลให้ผู้ที่มีส่วนร่วมทุกฝ่ายนั้นมีเป้าหมายในการแก้ปัญหาและพัฒนาได้ตรงกันมีแนวทางเดียวกันเกิดเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของทศพร เกตุถนอม (2567) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกรุงเทพมหานคร เขตหลักสี่ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ พัฒนาการด้านสังคมด้านอารมณ์ด้านร่างกายและด้านสติปัญญา

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาวิจัยแนวทางการส่งเสริมบทบาทของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร ค้นพบองค์ประกอบของการบริหารระดับปฐมวัย เพื่อส่งเสริมบทบาทของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ดังนี้

- 1) การจัดประสบการณ์
- 2) ตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็กปฐมวัย
- 3) จัดกิจกรรมตรงกับกระบวนการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
- 4) การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย
- 5) ประสานผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยในการพัฒนา

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

- 1) ด้านการจัดประสบการณ์ การจัดกิจกรรมกลางแจ้งให้กับเด็กปฐมวัย
- 2) ด้านตอบสนองต่อแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็กปฐมวัย การส่งเสริมการเรียนรู้ตามความต้องการของเด็กปฐมวัยแต่ละคน
- 3) ด้านจัดกิจกรรมตรงกับกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก กระบวนการเรียนรู้พื้นฐานการรับรู้ ทางตา หู จมูก ปาก และกายสัมผัส
- 4) ด้านจัดการประเมินพัฒนาการ เพื่อจะนำข้อมูลนั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์
- 5) ด้านประสานผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยทุกฝ่ายมาช่วยกันพัฒนาเด็กปฐมวัย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาแนวทางพัฒนาครูปฐมวัยเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการใช้เครื่องมือสารสนเทศ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย
2. ควรศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อบทบาทของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2565). ไอคิวเฉลี่ยเด็กไทยทะเล 100 ครั้งแรก กทม. สูงสุด อีคิวเกณฑ์ปกติแม่เจอวิกฤตสังคม. เรียกใช้เมื่อ 5 ตุลาคม 2566 จาก <https://dmh.go.th/news-dmh/view.asp?id=31866>
- ทศพร เกตุอนอม (2567). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน กรุงเทพมหานคร เขตหลักสี่. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม.
- ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และ อัจฉรา ชำนิประศาสน์. (2562). สถิติสำหรับการวิจัยและเทคนิคการใช้ SPSS (ฉบับปรับปรุง). (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: เจริญดีมั่นคงการพิมพ์.

- วรศรดา คงเพียรภาค. (2557). การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- ส่วนนโยบายและแผนการศึกษา สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา. (2563). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2564-2569). (พิมพ์ครั้งที่ 1). สำนักการศึกษา : กรุงเทพมหานคร
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579. พิมพ์ครั้งที่ (1). กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2560). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. กรุงเทพมหานคร: สำนักการพิมพ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2564). แผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2564 - 2570. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566-2570. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- นันทิยา น้อยจันทร์. (2565). แนวทางการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยตามกรอบมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของโรงเรียนในสำนักงานเขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร. วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์, 37(3), 11-22.
- สำนักการศึกษา (2566). รายงานสถิติการศึกษา ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร: พจนกิจองค์กรดาษ.
- สถาบันพัฒนาสุขภาวะเขตเมือง. (2565). รายงานประจำปี 2565 สถาบันพัฒนาสุขภาวะเขตเมือง. เรียกใช้เมื่อ 2 พฤษภาคม 2567 จาก mwi.anamai.moph.go.th/th/annual-report/download/?did=212466&id=101702&reload=

- Amerijckx, G., & Humblet, C. P. (2015). The transition to preschool: a problem or an opportunity for children? A sociological perspective in the context of a 'split system'. *European Early Childhood Education Research Journal*, 23(1), 99–111.
- Brown, C. P., Ku, D. H., & Barry, D. P. (2021). Making sense of instruction within the changed kindergarten: perspectives from preservice early childhood educators and teacher educators. *Journal of Early Childhood Teacher Education*, 42(1), 20-52.
- Koch, H., Kastner-Koller, U., Deimann, P., Kossmeier, C., Koitz, C., & Steiner, M. (2011). The development of kindergarten children as evaluated by their kindergarten teachers and mothers. *Psychological Test and Assessment Modeling*, 53(2), 241.
- Zhang, Y., Chen, M., & Li, X. (2024). 'Is it necessary to be male?': A qualitative study of female kindergarten teachers' views on physical activity for young children in China. *Sport, Education and Society*, 29(2), 132-145.